

vlastnění zbývající části pozemku účelně užívati. Poněvadž nárok tento je expropriátovi dán jen pro případ, že se mu pozemek vyvlastňuje, t. j. že se mu vyvlastněním vlastnictví k pozemku tomu odnímá, nelze nárok st-lův, již při komisionálním jednání vznesený, rozumně chápati jinak, než že se především domáhal toho, aby místo zřízení služebnosti byla část pozemku, na níž se má služebnost zříditi, podnikem podle § 12 odst. 3 cit. zák. převzata do vlastnictví a dále, aby byl vykoupěn pozemek celý, ježto zbytku nelze účelně užívati.

Tento návrh st-lův byl v obou stolicích zamítnut, a to jednak proto, že na pozemku služebnosti stíženém, jemuž žal. úřad aspoň z části povahu pozemku stavebního neupírá, může st-l ještě stavěti, jednak proto, že zemědělské obdělávání pozemku zřízením služebnosti nemůže trpěti. Pokud jde o pozemek stavební, sluší účelným užíváním pozemku ve smyslu § 12 odst. 4 cit. zák. rozuměti jen použití jeho k zastavění a to k zastavění účelnému. Otázku, zda pozemku lze k účelnému zastavění použití, nelze však zodpověděti jen na podkladě pouhého posudku státního technického znalce, nýbrž je k tomu konci potřebí zjistiti, jaké předpisy v obci na základě řádu stavebního platí (zejména regulační plán, zastavovací předpisy) a zdali předpisy tyto dovolují stavební využití pozemku takovým způsobem, který i po zřízení služebnosti jeví se možným.

Než zjištění takového, jehož je pro posouzení možnosti účelného použití zbývajícího stavebního pozemku nezbytně zapotřebí, žal. úřad neprovedl, a nemá proto jeho výrok, zamítající návrh stran podle § 12 odst. 4 cit. zák. vznesený, ve spisech potřebného podkladu. V tom spočívá podstatná vada řízení podle § 6 zák. o ss.

Pokud pak stížnost obsahuje ještě námitku, čerpanou z ustanovení § 9 odst. 2 cit. zák., vymezujícího výkon práv užívacích, není námitka tato dostatečně konkretisována a byla by ostatně bezdůvodna, neboť § 9 odst. 2 stanoví jen omezení výkonu práv užívacích, netýká se však vyvlastnění.

Pro podstatné vady shora ad 1 a 3 vytčené, bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss.

Č. 11.582.

Samospráva obecní. — Řízení správní: Úřady správní, rozhodující o tom, zda určitá nemovitost je obecním statkem ve smyslu § 70 ob. zř. čes., nemohou rozhodovati o otázce, zda knihovní zápis, znějící na jiného vlastníka, než který tu byl v r. 1864, stal se právem čili nic.

(Nález ze dne 6. prosince 1934 č. 22.728.)

V ě c: Obec T. (adv. Dr. Richard Weinfurter z Plzně) proti zemskému úřadu v Praze (za zúč. Josefa O. v T. adv. Dr. Karel Kummermann z Prahy) o obecní statek.

V ý r o k: Řízení o stížnosti do rozhodnutí z 2. listopadu 1931, pokud brojí proti výroku, kterým se úřad prohlašuje nepřislušným, zastavuje se podle § 44 zák. o ss; v ostatním se tato stížnost odmítá pro nepřipustnost. Stížnost do rozhodnutí z 20. června 1932 zamítá se pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Okresní úřad v Rakovníku, rozhoduje ve smyslu § 11 zák. ze 7. února 1919 č. 76 Sb. o právní povaze nemovitostí, zapsaných ve vložce č. 19 kat. obce T. do vlastnictví 11 majitelů usedlostí v T., výměrem z 30. září 1930 uznal právem, že tyto nemovitosti jsou obecním statkem ve smyslu zák. ze 17. července 1919 č. 421 Sb. Odvolání 11 starousedlých — Josefa O. a spol. — zemský úřad v Praze rozhodnutím z 2. listopadu 1931 odmítl a nař. výměr, pokud obsahoval poučení o opravných prostředcích, zrušil, poněvadž jest pouhým prohlášením strany o právní povaze nemovitostí a přezkoumati jej, ježto jde o otázku práva soukromého, jsou povolány řádné soudy. Když do tohoto rozhodnutí podala obec T. stížnost k nss-u, zemský úřad v Praze z podnětu této stížnosti rozhodnutím z 20. června 1932 podle § 44 zák. o ss nař. rozhodnutí odvolal. Zároveň uznal právem, že sporné nemovitosti nelze prohlašovati autoritativně za obecní statek ve smyslu § 70 ob. zř., resp. ve smyslu zák. č. 421/1919 Sb. za kmenové jmění obecní potud, pokud pořadem práva civilního nebude dosaženo výroku, že vlastnictví pozemků náleží obci. Rozhodnutí opírá se v podstatě o tyto důvody: Rozhodovati o tom, zda určité nemovitosti jsou obecním statkem, náleží do kompetence úřadů správních, pročež bylo rozhodnutí z 2. listopadu 1931, spočívající na opačném právním názoru, odvolati. Podle konstantní judikatury nss-u jest povinen úřad, rozhodující ve sporu o prohlášení pozemků za obecní statek, především zjistiti, zda sporné pozemky jsou vlastnictvím obce. V této prejudicielní otázce může úřad podle nář. Boh. A 6465/27 položit za základ svého rozhodování knihovní zápis při zakládání pozemkových knih. Z knihovního výtahu ve spisech založeného jest patrné, že sporné pozemky při zakládání pozemkových knih byly a jsou dosud zapsány jako vlastnictví určitých majitelů usedlostí, takže není splněn první z předpokladů, nutných pro uznání nemovitostí za statek obecní. Pokud pořadem práva civilního nebude vlastnictví sporných pozemků obci pravoplatně přiznáno (srov. Boh. A 5368/26), nelze je prohlašovati za obecní statek. Výrok okresního úřadu, jímž judikátně byla řešena otázka vlastnictví, je v rozporu se zákonem.

O stížnostech bylo uváženo:

Rozhodnutím z 2. listopadu 1931 žal. úřad odmítl rozhodovati o povaze sporných nemovitostí jako obecního statku pro svou nepřislušnost, poněvadž rozhodnutí okr. úřadu z 30. září 1930 má povahu pouhého prohlášení strany a podléhá proto přezkoumání řádných soudů.

Stížnost podaná na toto rozhodnutí namítá, 1. že žal. úřad neprávem odmítl rozhodovati ve věci a 2. dovozuje, že sporné nemovitosti měly povahu obecního statku. Pokud jde o námitku první, usnesl se soud řízení o stížnosti podle § 44 zák. o ss zastaviti, uznáv, že strana byla ve svém právu na meritorní rozhodnutí, které touto námitkou uplatňovala, uspokojena tím, že žal. úřad výměrem z 20. června 1932 své rozhodnutí z 2. listopadu 1931 odvolal a o povaze sporných nemovitostí rozhodl věcně. Pokud jde o námitku druhou, uznal soud odmítnouti stížnost pro nepřípustnost, poněvadž tato námitka, jdoucí do věci, nepostihuje nař. rozhodnutí z 2. listopadu 1931, které se otázkou povahy sporných nemovitostí vzhledem k domnělé nepřislušnosti žal. úřadu nezabývalo.

Stížnost do rozhodnutí z 20. června 1932 bylo uznati bezdůvodnou. Je nesporno, že nemovitosti, o něž jde, byly při zakládání pozemkových

knih na základě protokolu o smírném jednání z 11. prosince 1865 připsány vlastnický starousedlým a že tento knihovní stav dosud trvá. Žal. úřad, opíraje se o tento knihovní stav, vyslovil, že uvedené nemovitosti nelze prohlásiti — jak to žádala stěž. si obec — za obecní statek ve smyslu § 70 ob. zř., pokud pořadem práva nebudou uznány za vlastnictví obce.

Stížnost uznává právní stanovisko žal. úřadu, že za obecní statek lze uznati jen takovou nemovitost, která je ve vlastnictví obce, namítá však, že otázka vlastnictví je tu otázkou prejudicielní, kterou si žal. úřad měl na základě vyšetření poměrů daného případu zodpověděti sám a nikoli odkazovati ji na pořad práva. Stížnost však přehlíží, že žal. úřad otázku vlastnictví obce ke sporným nemovitostem skutečně prejudicielně si řešil a toto řešení neodkázal na pořad práva. Dospěv však při svém řešení oné prejudicielní otázky na základě výše zmíněného knihovního stavu k závěru, že nemovitosti ony vlastnictvím obce nejsou, vyslovil — zřejmě vzhledem k pochybnostem projeveným se strany obce o správnosti onoho knihovního stavu — v podstatě, že za tohoto stavu nemůže sporné nemovitosti uznati za obecní statek, a rozhodování o tom, je-li daný knihovní stav po právu čili nic, že nespadá do kompetence úřadů správních, nýbrž soudů.

Stížnost netvrdí, že by snad správní úřad byl kompetentní rozhodovati o tom, je-li daný knihovní stav po právu čili nic, ale namítá, že jsou rozhodny nikoli vlastnické poměry nynější, nýbrž poměry, jaké tu byly v r. 1864; jestliže prý v tuto dobu sporné pozemky, užívané tehdy jako obecní statek, nebyly v soukromém vlastnictví starousedlých, nemůže okolnost, že později — a to dokonce na základě neplatného narovnání z r. 1865 — byly jim knihovně připsány, ony pozemky povahy obecního statku zbaviti; vytýká pak žal. úřadu, že se oněmi poměry, jaké tu byly v r. 1864, nezabýval a k nim nevzal zřetele.

Než toto pojetí stížnosti je mylné. Není zajisté právně nemožno, aby pozemky, které v r. 1864 patřily vlastnický obci a jichž bylo užíváno jako obecního statku podle § 70 ob. zř., byly po tomto roce převedeny do vlastnictví osoby soukromé. Obecní statek ve smyslu § 70 ob. zř. nebyl nic jiného, nežli majetek obecní, charakterisovaný zvláštním užíváním po rozumu tohoto paragrafu a jenom tím odlišný od obecního jmění. Výlučně úřady správní jsou ovšem povolány rozhodovati o tom, byla-li určitá nemovitost obecním statkem, to znamená, měla-li se určitá nemovitost, patřící vlastnický obci, spravovati a užívati jako obecní statek podle § 70 ob. zř., či jako obecní jmění. Toto rozhodování předpokládá však, že nemovitost ona je v době, kdy úřad rozhoduje, ve vlastnictví obce. Jestliže stav vlastnický, který tu byl v r. 1864, byl později — ať už právem či neprávem — změněn a nemovitost přešla do vlastnictví osoby třetí, odpadl nezbytný předpoklad pro uznání nemovitosti jako obecního statku. O tom však, nastala-li změna vlastnických poměrů právem či neprávem, není kompetentní rozhodovati úřad správní, nýbrž soud. Musí tedy nejprve nastati revindikace se strany obce pořadem práva a teprve potom je tu podklad pro rozhodnutí úřadu správního o tom, měla-li tato obcí revindikovaná nemovitost povahu obecního statku či obecního jmění.

Jestliže tedy v daném případě žal. úřad v podstatě vyslovil — a to je pravý smysl nař. rozhodnutí — že nemůže sporné nemovitosti uznati za obecní statek, pokud pořadem práva nebude vysloveno, že knihovní vklad jejich pro starousedlé je neplatný a že patří obci, není výrok ten v rozporu se zákonem, a stížní námitky, domáhající se v podstatě toho, aby žal. úřad zkoumal platnost knihovního vkladu vlastnického práva pro starousedlé, jsou bezdůvodné. Bezdůvodnou je pak i námitka vadného řízení z důvodu, že žal. úřad nehleděl k poměrům, jaké tu byly v r. 1864.

Č. 11.583.

Školství: * Nárok učitele na vrácení náhrady za naturální byt nespadá pod preklusi stanovenou v § 30 odst. 6 učit. zákona č. 104/1926 Sb.

(Nález ze dne 6. prosince 1934 č. 23.061.)

Prejudikatura: Srov. Boh. A CCCCLXXVI/34.

Věc: Josef L. v P. (adv. Dr. phil. et jur. A. L. Dembitzki z Prahy) proti ministerstvu školství a nár. osvěty o vrácení náhrady za naturální byt.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Podáním ze 17. července 1929, jež došlo 19. července 1929 na ošv v Podbořanech, žádal st-l, ředitel občanské školy, o částečné vrácení náhrady za používání naturálního bytu za dobu od 1. června 1922 do 1. ledna 1926, neboť z tohoto titulu bylo mu neprávem sráženo 600 Kč, místo v § 28 zem. zák. z 27. ledna 1903 č. 16 z. z. stanovených 300 Kč, kterýžto přeplatek činí celkem 1.075 Kč. Zšr v Praze výnosem ze 4. prosince 1931 žádosti té nevyhověla se zřetelem k ustanoní odst. 6 § 30 zák. z 24. června 1926 č. 104 Sb., ježto žadatel uplatnil svůj nárok teprve 19. července 1929, tedy již po uplynutí 3 roků ode dne vzniku nároku. Odvolání st-lovo z tohoto výnosu žal. úřad výnosem z 27. července 1932 zamítl z důvodů rozhodnutí zšr-y a k vývodům odvolání podotkl toto: »Předpis § 30 zák. č. 104/1926 postihuje všechny druhy požitků, jež učitel veřejné školy národní pobírá z titulu služby. V daném případě je zásadně nerozhodno, posuzuje-li se nárok na přiznání sporné částky, uplatněný žádostí z 19. července 1929, jako nárok na přiznání nedoplatku na vyplacených nižších služebních příjmech z důvodu nesprávně vyměřeného (poukázaného) příbytečného či srážky za naturální byt, ježto v obou případech jde o nedoplatek na služební příjmy z důvodu nesprávné výměry platové (poukazu platového), který dlužno považovati za prekludovaný předpisem věty druhé odst. 6 § 30 zák. č. 104/1926 Sb. Předpis tento vykládati sluší — jak je zastáváno i nss-em (srov. nál. 19.514/31) — tím způsobem, že se jím prekluse normovaná ve větě první rozšiřuje i na nedoplatky těch požitků, které se učiteli poukáží jen a teprve tehdy, když nárok na ně uplatní. Ježto v daném případě jde o nedoplatky za dobu do 31. prosince 1925, je zřejmo, že výrok ve věci vydaný je ve shodě se zákonem. Právnímu názoru, že předpis věty druhé odst. 6 týká se pouze případů, kde učitel